

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA
ESTONIAN ACADEMY OF SCIENCES
ENERGEETIKANÕUKOGU

KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 3/2013 (44)

Tallinn

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.45

11. detsember 2013

Juhatas Arvi Hamburg
Protokollis Siiri Jakobson

Koosolekust võtsid osa nõukogu liikmed: Arvi Hamburg, Tiit Kallaste, Lembit Krumm, Leo Mõtus, Arvo Ots, Anto Raukas, Ülo Rudi, Mati Valdma, Mihkel Veiderma

Puudusid: Enn Lust, Leevi Mölder, Andres Siirde, Ingo Valgma

Külalised: Endel Lippmaa, Jüri Soone

Päevakord:

- 1. CO₂ tingitud kliimamuutused. *Endel Lippmaa***
- 2. Põlevkivienergeetika rollist Eesti energiabilansis. Arutelu**
- 3. Informatsioon ENMAK seisust. *Arvi Hamburg***
- 4. ENMAKis energeetika teadus- ja hariduspoliitika osa koostamine. *Arvi Hamburg***
- 5. TA Energeetikanõukogu tööst aastal 2013 ja 2014. a tööplaan. *Arvi Hamburg***

1. CO₂ tingitud kliimamuutused.

Endel Lippmaa jagas uut informatsiooni, mis puudutab CO₂ tingitud kliimamuutusi. Akadeemik Endel Lippmaa ettekandest selgus, et kliima on muutlik, kuid CO₂ suurenemise mõju kliimale on tühine. Praegu toimub kliima jahenemine, mitte soojenemine.

Koosolek võttis info teadmiseks ning tegi E. Lippmaale ettepaneku avaldada selleteemaline faktidele ja statistikale toetuv artikkel ajakirjanduses.

2. Põlevkivienergeetika rollist Eesti energiabilansis

Nõukogu arutas põlevkivienergeetika tulevikuperspektiivi, pidades silmas energiaallikate kasutuse arenguid Eestis, Euroopas ja maailmas. Nõukogu märkis, et põlevkivielektril on jätkuvalt Eesti elektrivarustuses määrav, Balti-Soome regioonis oluline roll. Võimalikult sõltumatu elektritootmise säilitamiseks tuleb uuendada põlevkivil töötavate elektrijaamade plokkke, parandada põlevkivi kaevandamise ja põletamise efektiivsust. Põlevkivi osalise asendamise otstarbekus kivisöega vajab põhjalikumat analüüsi – nii katelde töö efektiivsuse ja stabiilsuse, tuhakäitluse ja -kasutuse, keskkonnamõju, elektri hinna, tarnekindluse ning riigi energeetilise julgeoleku seisukohalt. Nõukogu peab pikemaajaliste kivisöe tarnelepingute sõlmimist enne analüüsi tulemuste saamist põhjendamatuks ja enneaegseks. Põlevkivist õlisaaduste tootmise perspektiiv sõltub uute tehnoloogiate rakendamise edukusest, saaduste sortimendist ja kvaliteedist, nende läbilöögivõimest turul.

Arutelu tulemusena energeetikanõukogu **otsustas**:

1. põlevkivist elektri tootmine on primaarse tähtsusega,
2. õlitööstust tuleb arendada kompleksis elektri genereerimisega.

3. Informatsioon ENMAK seisust

Arvi Hamburg informeeris kohalolijaid ENMAK eesmärkidest, struktuurist, tehtud uuringutest, arengustsenaariumitest ja keskkonnamõjude hinnangutest. Nõukogu liikmed võtsid info teadmiseks.

4. ENMAKis energeetika teadus- ja hariduspoliitika osa koostamine

Arvi Hamburg tutvustas teadus-, arendustegevuse ja innovatsiooni (TAI) strateegiat Teadmispõhine Eesti 2014–2020, mille üldeesmärk on soodsate tingimuste loomine tootlikkuse ja elatusaseme kasvuks, heaks hariduseks ja kultuuriks, Eesti kestmiseks ja arenguks. Alameesmärkideks on kõrgetasemeline ja mitmekesine teadus, teaduse rakendused ettevõtluses ja nutikas spetsialiseerimine. TAI strateegia rõhutab teadus- ja arendustegevuse rakendamise vajalikkust majanduses ja ettevõtluses. Strateegia esitab väljakutsed ka energeetikas ja annab võimalused jätkusuutliku energiamajanduse korraldamiseks.

Nõukogu võttis info teadmiseks ja pidas vajalikuks koostada energeetika hariduse-, arenduse- ja teaduse komplekse kava.

5. TA energeetikanõukogu töö aastal 2013 ja 2014. a koosolekute teemad.

Vaadati üle energeetikanõukogus 2013. aastal arutusel olnud teemad ning otsused:

I istung 26. veebruar, protokoll nr 1/2013(42)

Põhiteema avatud elektriturg.

Nõukogu seisukohad:

- turu avamine toimus enne kriitiliste ühenduste valmimist, mistõttu turu avatus on sümboolne ning hinnapiirkond endiselt mõjutatav suurtootjate poolt;
- turu avamise mõju riigile, ettevõtlusele ja elektri tarbijale vajab põhjalikku analüüsi ja hinnatõusu leevendavate meetmete rakendamist;
- võrgutariifide tõusu pole argumenteeritult põhjendatud, puudub investeerimiskaval põhineva optimaalsuse analüüsi võimalus, põhi- ja jaotusvõrgu tariifid pole eristatavad;
- puudub elektri hinna sotsiaal-majanduslike mõjude analüüs

II istung 11. aprill, protokoll nr 2/2013(43)

Põhiteemad olid elektrituru käivitamisel ilmnenud probleemid ja põlevkivi kasutamise riiklik arengukava 2016–2030.

Nõukogu seisukohad:

- elektri arves peab näitama ka CO₂ emissiooni kvoodi ostu tasu KWh hinnas analoogselt taastuvenergia tasuga;
- põlevkiviõli tootmise ja sügavtöötlemise perspektiivi selguseni jääb Eestis põlevkivi tarbimise prioriteediks elektritootmine;
- põlevkivi ressursi administratiivne kasutamismõimaluse vähendamine pole põhjendatud

2014. aastaks planeeriti järgmised teemad:

1. Energeetikateaduse seisund (evalveerimise raport), veebruar
2. ENMAK arenguversioonide võrdlusanalüüs, märts/aprill
3. Energeetika järjepidevus, oktoober
4. Elektri- ja põlevkiviõli tootmise strateegiad. Väljasõiduistung, november

Energeetikanõukogu esimees

Arvi Hamburg

Protokollija

Siiri Jakobson